

La carretera puja suaument i, en tombant el turó, deixa, a l'esquerra, anant al poble, el blanc silenci del seu cementiri, arreberat a l'entorn de la capella, petita i acollidora com una mà de santa; una creu ho presideix tot, dolorosament serena. Qui no ho sabés, es creuria, per la frescor que fa en aquella recolzada, que allí hi ha un bell recer senyorívol, on, enlloc de dormir-hi l'alè de moltes vides, altres vides hi sojornessin, sota la carícia de les ombres i la non-non d'un fontinyol cançoner. Però no és així. Guanyats els esglaons que duen a la portalada entre dos desmaís que hi fan de guardians-les pupil·les del vianant ja es senten contretes pel fred reflex que ve del marbre de tantes tombes... Campanetes i eures abraçen el cementiri que creix sense la severitat dels xiprers. El sol hi cau dolçament, espargint una tebior que ve de l'aire de mar i de la calma extàtica dels voltans. És el mateix sol que, en altres latituds, recremà la carn de molts que, ara, jeuen allí, tranquil·lament sota la seva llum. Abans era, per a ells, un sol fet urpadés; ara, una claror pia i manyaga...

I, al grat d'aquest sol, noms i més noms. Oh, si hom pogués saber al detall la història atzarosa o plàcida d'alguns d'ells: el minyó que traspassà l'Atlàntic i morí en aquesta terra, ric i jove, amb les dents clavades a la pell de la fruita de la vida; i aquella dona que les ones llençaren a la platja: una dona sense altra esment que unes robes de seda i un trau de sang al pit... I noms i més noms, clars, foscos, enyorats, perduts en les tenebres de la indiferència; cendres que encara, tremen si el vent xiula en les nits brúfoles de l'hivern; cendres d'amor o d'odi, que, ara, es van fonent en mig de la puixança dels camps verdejants y de cara al mar que lluu, no gaire enllà, com un ull blau, enorme, misteriosa-

ment in mòbil, entre les parpelles del cel i de la terra... Oh, blanc silenci de cementiri marí, ajocat al redòs de la capelleta, petita i acollidora com una mà de santa...

TOMAS ROIG i LLOP

Bajo la dirección de Guillermo Díaz-Plaja y editada por Noguer S. A., ha aparecido recientemente una «Enciclopedia del Arte Escénico», de gran necesidad en el campo teatral. Hacía tiempo que aguardábamos una

obra de tal envergadura que, no limitándose tan sólo a la exposición evolutiva del Teatro a través de los siglos nos diera un perfecto muestrario del arte escénico en sus más variadas facetas. Esta «Enciclopedia del Arte Escénico» permitirá de ahora en adelante que todo aquel que esté interesado en cualquier aspecto teatral encuentre en ella la información necesaria.

Una documentada y científica introducción histórica del Director del Instituto del Teatro de Barcelona, Doctor D. Guillermo Díaz-Plaja, es el pórtico que abre paso a una serie de colaboraciones que extienden su información desde la teoría de los géneros teatrales (la tragedia, la comedia, etc.) hasta un detallado estudio sobre el teatro actual en los principales países del mundo. La obra consta también de varios capítulos dedicados a las técnicas del teatro que, con conocimiento preciso, han sido desarrollados por personalidades tan destacadas como Rafael Altamira, Andrés Vallvé, Luis Moya, José Mestre, Cayetano Luca de Tena, Miguel Xirgu, etc. Cuenta también esta Enciclopedia, objeto del presente comentario, con firmas tan prestigiosas como las de Buero Vallejo, Nicolás González Ruiz, Alfredo Marquerie, Angel Zúñiga, José M.º de Sagarra, Walter Starkie (que hace un profundo estudio sobre el teatro actual en Inglaterra), Marcela de Juan, Antonio Fernández-Cid, etc.

Obra recomendable, no sólo por los vastos conocimientos que en ella se incluyen, sino también por las firmas que los avaloran. Todo aficionado al Teatro encontrará en sus páginas una ingente cantidad de material sobre cualquier aspecto escénico, amén de una copiosa panorámica de la actualidad teatral en el mundo, que le proporcionará una exacta y certera visión de materia tan sugestiva.— M. de G.^a

ENTRE OPINIONS ENS MOVEM

Francaament reconeixo que tothom qui escriu és agosarat. O, si no volem exagerar, valent. A cops de ploma dona la seva opinió; equival a un crit. I a més, un crit que rept a respondre. Bé, si arriben les respostes pel camí degut, es a dir amb la mateixa arma, —la ploma—, i acompanyades per la tarja, —signatura—, que es així com es dirimeixen, en justícia, aquestes qüestions. No hi ha res a dir. L'escriptor ja compta, a la bestreta, amb un possible atac, potser amb més d'un, perquè en l'escriptor és tan grossa la humilitat com la gosadía. Ara bé, en molts casos, el disconforme amb l'opinió publicada no troba la manera de convertir en article publicable la seva rèplica, i en lloc de dirigir-se obertament al diari o revista on milita el seu contrincant, s'abraça a l'estil epistolari i fa una carta al director o l'adreça senzillament a l'autor que, segons ell la vessada. Altres vegades, i sortosament, no massa freqüents, s'ampara en l'anonimat. Cruel covardia que no permet la contra-rèplica. L'escriptor, sab que va a la recerca de la veritat i, per saber-ho, es sab sempre en camí, però mai en la veritat mateixa. Però, ahora, estima el seu camí, el seu esforç, i sent, ¿com no...?. l'orgull de l'espai que creu haver guanyat. Que li posin en dubte, que l'ataquin, el desarticula, de moment, una miqueta. Què fer...? Potser no he llegit prou, —es diu ell mateix—, les gran obres de la Filosofia de la cultura, de la Història... Però, de qué serveix la pura erudició, que ens resolen avui diferents escoles filosòfiques, siguin presentades com a superació d'un sistema envers l'altre o com una cadena d'engranatge espiritual, (Sciacca). ¿No val més sentir i escriure amb esperança que explicar y resoldre amb suficiència?

El mot esperança, tot just fet clar en el pensament, produeix el seu efecte. Jo sóc un home d'esperança, —es diu a sí mateix l'escriptor—, jo sóc un home sensible al temps, als problemes de la meua època. I em responsabilitzo amb ells i amb llur solució. I aquesta es la postura de l'home jove, jove espiritualment; no importen els anys. El que és bàsic és la sensibilitat del moment a l'afany de fer futur, donant-ho tot al present com diu Camus en «La chute». També Karl Jaspers diu en un escrit d'última hora, «Es de valents fer tot el possible, tant si sabem com si no sabem, i no deixar mai l'esperança mentre tinguem vida.»

Tot el que escriu són opinions ben personals que no vull imposar a ningú. Se que, quan menys, són la pedra on s'esmolaràn els ganivets dels altres.

Esmolar ganivets, és a dir, mal sigui per oposició, donar tremp al pensament d'un qualsevol dels lectors, és ja haver fet alguna cosa.

Per poc que valgui, res del que es fa posant-hi el cor, tota la nostra esperança, és completament inútil.

Lluís Bosch i Cruañas.